

RAZISKUJEMO JAVNI PROSTOR FUŽIN
EXPLORING PUBLIC SPACE OF FUŽINE

RAZISKUJEMO JAVNI PROSTOR FUŽIN **EXPLORING PUBLIC SPACE OF FUŽINE**

Poročilo o izvedbi programa
izobraževalnih delavnic in tehniškega
dneva za tretjo triado osnovne šole

Kaj in čas izvedbe programa:

Osnovna šola Nove Fužine, Ljubljana, september–november 2014

Zasnova programa:

Inštitut za politike prostora, Ljubljana

Koordinacija izvedbe programa:

Natalija Lapajne, MAO; Irena Babnik, OŠ Nove Fužine; Maja Simoneti, IPoP

Kazalo

Uvod	3
Koncept delavnic	6
Exploring Public Space of Fužine with Schoolchildren	9
1. sklop: Mi in javni prostor	13
2. sklop: Njihov javni prostor	15
3. sklop delavnic: Nov javni prostor	17
Tehniški dan	18
Technical Day: Exploring public space of Fužine	20
Tehniški dan: skupina Rumena voda	22
Tehniški dan: skupina Modri Mercator	23
Tehniški dan: skupina Zeleno parkirišče	24
Tehniški dan: skupina Rdeča Chengdujska	25
Beseda mentorice	26
Mentorji Mentors	28
IPoP	29

Uvod

Skozi vso zgodovino so skupni javni odprti prostori za mesta v Evropi ključnega pomena. Različni prostori gradijo raznolikost in bogastvo evropskega mesta, pa naj gre za stare tržnice in ulice, prostrane parke in pompozne bulvarje ali obsežne zelenice, igrišča in sprehajališča v modernih soseskah. To so prostori, kjer se ljudje srečujemo in počnemo stvari skupaj. V javnih prostorih sobivamo, si jih delimo in sodelujemo. Naše aktivnosti v javnih prostorih presegajo osebna, družinska ali poklicna stremljenja. Ko smo v javnem prostoru, smo del širše družbe. Zato je pomembno, da javne prostore načrtujemo, obnavljamo, izboljšujemo in preoblikujemo skupaj, da bi se v njih vsi dobro počutili.

Mesto je stvar vsakogar. Dobro mesto je demokratično in fer in vsakomur veliko omogoča. A od vsakogar zahteva tudi odgovornost. Zato ga moramo dobro poznati ter razumeti, kako živi in deluje. Ker se mesto neprestano spreminja, od nas zahteva pozornost in aktivnost.

Projekt Mesto Evropa povezuje institucije, načrtovalce in mlade v skrbi za javni prostor. Muzeji iz Ljubljane, Helsinkov in Barcelone, ki sodelujejo pri podeljevanju Evropske nagrade za urbani javni prostor, želijo razširiti zavedanje o pomenu javnega prostora v evropskih mestih. V dveh letih trajanja projekta Mesto Evropa, smo v Helsinkih, Barceloni in Ljubljani lahko spremljali razstave o najboljših evropskih javnih prostorih in slišali, kako se načrtujejo in kako se uporabljajo. S spoznavanjem javnih prostorov, ki so bili urejeni v preteklosti ali nedavno se lahko naučimo veliko. A to ni dovolj, če svojega znanja ne poglobljamo z učenjem o zgodovini teh prostorov, o tem, kako danes delujemo kot družba, kaj od nas terja varovanje okolja ali kako pri urejanju mesta lahko uporabimo najnovejšo tehnologijo. Še bolj pomembno pa je, da se pogovarjamo drug z drugim in si prizadevamo razumeti, kaj si v skupnem prostoru želijo drugi. Le če bomo znali povezati različna pričakovanja, bomo mesto sposobni urediti na način, da nam bo vsem všeč. Zato rezultati raziskovanja javnega prostora Fužin, ki so ga izvedli šolarji Osnovne šole Nove Fužine, predstavljajo še poseben navdih.

Muzej za arhitekturo in oblikovanje že skoraj deset let vabi mlade k sodelovanju v programih, kjer spoznavajo in raziskujejo dediščino mest in arhitekture. Sodelovanje s šolarji in učitelji z Osnovne šole Nove Fužine nam še posebej veliko pomeni, saj smo se na delavnicah pogovarjali o prostoru, v katerem živimo in delamo skupaj. Veseli smo, da smo ta projekt zasnovali skupaj z IPoP. Delavnice so rezultat njihovih bogatih izkušenj v izobraževanju za sodelovanje pri urejanju prostora in spodbujanju prostorske pismenosti. Hvala vsem pedagogom in sodelavcem, ki so zasnovali in izpeljali delavnice. Glavno pohvalo pa si zaslužijo učenci, ki so na delavnicah raziskovali, razmišljali in izdelali predloge o možnih in potrebnih spremembah v svojem prostoru v prihodnosti.

—

Throughout history the common public open space is crucial for the cities in Europe. Various spaces build the diversity and richness of the European city, be it old markets and streets, vast parks and pompous boulevards or extensive lawns, playgrounds and promenades in modern neighborhoods. These are spaces where people meet and do things together. In public places we cohabit, we share them and we collaborate in them. Our activities in public spaces exceed personal, family or professional aspirations. When we are in a public space, we are part of the wider society. It is therefore important that we design, restore, improve and transform public spaces together, in order that we would all feel good in them.

The city is a matter of everyone. A good city is democratic and fair, and enables a lot to all of us. But it also requires everyone's responsibility. Therefore, we need good knowledge and understanding of how cities live and work. As the cities are constantly changing, they require attention and action from us.

The Europe City project connects institutions, designers and young people in the care of the public space. Museums from Ljubljana, Helsinki and Barcelona who take part in the European Prize for Urban Public Space, want to expand awareness of the importance of public space in European cities. Within two years of the project Europe City, in Helsinki, Barcelona and Ljubljana, we witnessed exhibitions of the best European public places and heard how they

are planned and how they are used. By learning about public spaces that have been built in the past or recently, we can learn a lot. But this is not enough if we do not deepen our knowledge by learning about the history of these places, about how today we operate as a society, what the protection of the environment requires from us or how we can use the latest technology in managing of the city. It is even more important that we talk to each other and we strive to understand what others want in the common space. Only if we will know how to integrate different expectations, we will be able to regulate the city in such a way that we would all like it. Therefore, the results of exploration of public space of Fužine, carried out by the children of the Elementary School of Nove Fužine represent a particular inspiration.

Museum of Architecture and Design for almost ten years, invites young people to participate in programs where they learn and explore the heritage of cities and architecture. But collaboration with pupils and teachers from Primary School of Nove Fužine means especially a lot to us because in the workshops we talked about the space in which we live and work together. We are pleased that this project was conceived together with IPoP and the workshops were developed with the help of their rich experience in education for participation in spatial planning and the promotion of spatial literacy. I thank all the teachers and colleagues who have helped devise and carry out the workshops. But the main compliments go to pupils who have participated in the workshops to explore and develop proposals on possible and necessary changes in their area in the future.

Matevž Čelik

direktor Muzeja za arhitekturo in oblikovanje
director of Museum of Architecture and Design

Koncept delavnic

Program osnovnošolskih delavnic, namenjenih razvoju veščin za sodelovanje pri urejanju javnega prostora, je vedno nova, unikatna naloga. Zaznamujejo ga udeleženci in prostor, ki ga obravnavajo. Delavnice na Fužinah sta posebej zaznamovali podpora Muzeja za arhitekturo in oblikovanje in Kreativna skupina učencev, ki deluje na šoli.

Podpora MAO je omogočila enkratno možnost za izvedbo večjega števila zaporednih delavnic in tehniškega dneva za celo najstarejšo triado učencev. Člani kreativne skupine so ure za svojo obšolsko dejavnost namenili vjam iz urejanja prostora, nato pa so postali somentorji, sodelavci pri izvedbi programa tehniškega dneva za svoje sošolce. Program delavnic je tako med drugim deloval kot nekakšen program priprave na tehniški dan. Z nizom delavnic so se učenci v treh tematskih sklopih: Mi in javni prostor, Njihov javni prostor ter Nov javni prostor srečali z različnimi metodami dela in vlogami v urejanju prostora. Svoj osebni pogled na razmere v javnem odprtem prostoru so med nalogami soočili s pogledi drugih: vrstnikov, generacij in uporabnikov ter oblikovali predloge za spremembe in se ob tem učili, kako predloge, imenovane pobude, posredovati odgovornim za urejanje prostora. Ob tem so spoznavali pomen argumentov, usklajevanja mnenj in sodelovanja ter se preverjali v grafičnem in besednem izražanju.

Inštitut za politike prostora je mentorsko skupino sestavil iz arhitektov, urbanistov, krajinskih arhitektov, geografinje in sociologinje ter tako dijakom omogočil srečanje z različnimi strokovnjaki, ki sodelujejo pri urejanju prostora in povečal zanimivost programa.

V znani ljubljanski soseski Fužine delujeta dve osnovni šoli, Nove Fužine in Martina Krpana. Z učenci Osnovne šole Nove Fužine smo za območje obravnave na delavnicah in tehniškem dnevu izbrali njihov šolski okoliš. To je vzhodnejši del soseske Fužine, ki se navezuje tudi na Fužinski grad, v katerem deluje Muzej za arhitekturo in oblikovanje, s katerim šola večkrat sodeluje.

Trije vsebinski sklopi delavnic

Mi in javni prostor: proučevanje javnega odprtega prostora skozi osebno perspektivo, to je pogled starejših šolarjev na javni prostor soseske; raziskovalni sprehod s pogovorom in kartiranje rabe prostora.

Njihov javni prostor: perspektiva drugih uporabnikov, opazovanje uporabnikov in srečanje z mnenji različnih skupin odraslih, metode raziskovanja javnega mnenja; delo z vprašalniki na terenu, predstavitev različnih potreb v javnem prostoru.

Nov javni prostor: zbiranje predlogov za spremembe v javnem prostoru, usklajevanje idej in izbira najprimernejše ideje, utemeljevanje in predstavitev nove ureditve, podajanje pobud za spremembe občini; razprava, grafična in besedna predstavitev individualnih in skupnih idej.

Čas izvedbe: september–november 2014

Ciljna skupina programa: tretja triada osnove šole

Udeleženci delavnic: Kreativna skupina OŠ Fužine (10 učencev)

Mentorji: na delavnicah mentorska skupina IPoP, mentorica kreativne skupine in spremljevalka MAO

Sedem delavnic: enkrat tedensko po 2 šolski uri

Učenci pregledujejo karte in se pripravljajo na sprehod
Pogovor o doživljanju in uporabi javnega prostora

Exploring Public Space of Fužine with Schoolchildren

The set of educational workshops and a special whole day programme: Technical Day at Fužine Primary School for the students of the last three grades (aged between 12 and 14 years). The programme was conceptualised by the Institute for Spatial Policies (IPoP) on the call of MAO in cooperation with Fužine Primary School. MAO enabled the educational programme and was responsible for the documentation of the working process and for the promotion of results and printing of the final report.

The workshops were organised as an optional extracurricular activity while the Technical Day included the whole generation of students. The programme was executed by a group of external mentors (architects, landscape architects, urban designers, sociologists and geographers) and was aimed to actively raise awareness about the role of public space among schoolchildren and to develop skills for participation in spatial development.

Workshops were on schedule once a week for seven weeks in a row, from September to the end of October 2014. Ten students took part at the workshops that were facilitated by two mentors every week. After finishing the workshop programme, the whole group of students and mentors turned into one expert team that executed the programme of the Technical Day in November.

Workshop programme in detail

1. Kick-off meeting: Preparation for collaboration

September 17th 2014

Participants meet and receive information on the purpose and organisation of workshops as well as the working methods. They discuss the public space of the city and of Fužine, and their own visions and wishes regarding the manner of work. They determine the execution and documentation of workshops. Together they create a walk trail through Fužine public space which will serve as a means of getting acquainted with the characteristics of public space, such as popular places, gathering points for young and old and locations for new activities. Participants agree on the communication channels and active collaboration. Representatives of all three organisations – IPoP, MAO, and school – are present at this meeting. The manner in which work is documented is agreed upon at the same time as the manner in which project implementation is reported.

2. We and public space: The analysis of the current situation through walking

September 24th 2014

Participants engage in an organised walk through the local public space and discuss the state of public space in the residential area, its use and possibilities for new arrangements. Their focus is on themselves, on their experience and their peers. The situation on the ground is documented with photos, sketches and notes. After the walk, the group summarizes their findings and compares notes, sketches and photos, and creates a report. In a discussion, participants express their wishes regarding the use of public space and its other users and compare their needs of public space and opinions about it with the needs of others. They reflect on the coordination of public space usage and on usage agreements.

3. We and public space: Documentation

September 30th 2014

The work from previous week continues in a computer room. Participants map their findings about the public space and highlight popular and problematic or unpleasant areas and supplement these with the discussion on various new presentations of public space such as a map of interesting points, a map of dangerous areas, a map of possible new structures, a mental picture of urban settlement or similar presentations. The work is complemented with a short interpretation and presentation of themed maps and their role in space planning and use. The workshop is completed by a set of cartographic representations that support the field analysis and a summary of proposals for new public space regulation.

4. Their public space: Observing other public space users

October 8th 2014

This workshop focuses entirely on the discussion about other users – older citizens, adults, mothers with children, athletes, and drivers – and the mapping of their use from memory and field research. The workshop is led by a sociologist, who shortly explains the social research methods and supports the detailing of the fieldwork and analysis.

5. Their public space: What is your problem?

October 15th 2014

The theme of this workshop is a field survey. Children learn about the significance of public opinion polling, the rules of fieldwork and prepare a common polling questionnaire. They work in field in pairs, conducting surveys with public space users. In the second part of this workshop, an analysis of research findings is performed and summaries are created. Participants discuss differences and common points in public space usage, the known and the unknown, special features and interesting points, problems, shortcomings.

6. Our public space: Presenting the public space of Fužine

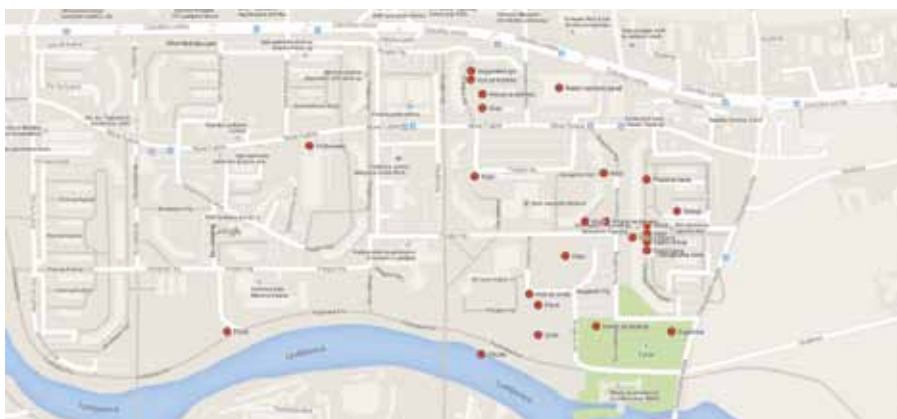
October 22th 2014

In this workshop participants discuss the results of the analysis, the purpose of public space in residential neighbourhood and compare it to other public parts of the city. They reflect on how public space contributes to quality of life in the residential area and talk about programmes, structures, and different occurrences and activities that can take place in a public space. Their proposals are placed in the context of space and a list of proposals for new structures and programmes is drawn up, considering different users and balancing various interests. In a brainstorming session, ideas for new arrangements are collected and the Fužine cognitive map is discussed.

7. Our public space: Making a cognitive map of Fužine

October 29th 2014

In this workshop, participants engage in creating the cognitive map and preparing workshop results presentations for the purpose of discussion with their classmates during the Technical Day. The goal is to understand the potential of public space and its different users and to provide the means for raising awareness in local community about the importance of balancing various interests regarding the renovation and the development of new public space programmes. The purpose of this workshop is to prepare the report that will be used as an input for the programme within the Technical Day.

Med sprehodom smo analizirali prostor in si ugotovitve zapisovali na zemljevide
Kartiranje prostorov fantov in deklet
Pobude za spremembe, ki jih želijo osnovnošolci

1. sklop: Mi in javni prostor

Tadej Žaucer in Marko Peterlin,
arhitekta urbanista

Marko Peterlin in Tatjana Marn,
arhitekt urbanist in geografinja

Učenci in mentorji se podajo na organiziran sprehod po javnem prostoru in se pogovarjajo o stanju, o možnostih rabe in idejah za nove ureditve. Osredotočeni so nase, na svoje izkušnje z rabo javnega odprtega prostora in na svoje vrstnike. Stanje na terenu dokumentirajo z zapisi.

Po sprehodu ugotovitve povzamejo in uredijo. Delo se individualno nadaljuje v računalniški učilnici. Ugotovitve o javnem prostoru iz sprehoda se prenese na karto, izpostavi priljubljena in neprijetna območja ter dopolni z razpravo o različnih novih prikazih javnega prostora, kot so: karta zanimivosti, karta nevarnih točk, karta možnosti za nove načrte, mentalna slika naselja in podobno. Delo spremlja kratka strokovna razlaga in predstavitev tematskih kart in njihove vloge v urejanju in rabi prostora. Delo se konča z naborem skupnih kartografskih prikazov, ki podpirajo analizo s terena, in povzetkom predlogov za nove ureditve.

Ugotovitve - izhodišča za tehniški dan: Organiziran sprehod s pogovorom je odlična metoda skupnega raziskovanja javnega prostora in primerjave različnih mnenj o stanju in rabi, predvsem pa odhod iz učilnice na teren postavi otroke v položaj poznavalcev, razlagalcev razmer in tako vzpostavi med mentorji in otroci odnos, v katerem vsaka stran nekaj prispeva in ustvari dobro osnovo za dobro sodelovanje v nadaljevanju.

Razvrščanje pobud glede na skupine uporabnikov
Anketiranje lokalnih prebivalcev v javnem prostoru
Karta pobud mladih, staršev in starih staršev

2. sklop: Njihov javni prostor

Tatjana Marn in Petra Očkerl,
geografinja in sociologinja

Petra Očkerl in Urban Jeriha,
sociologinja, arhitekt

Delo je v celoti posvečeno razgovoru o drugih uporabnikih prostora, to so na primer starejši, odrasli, mame z otroci, športniki, vozniki avtomobilov. Spoznamo, da imajo različne skupine ljudi različne želje in predloge. Na kartah se označuje način njihove rabe po spominu in pogovoru v skupini o skupnih točkah in razhajanjih, o tem, kako se pri rabi prostora uporabniki ločujemo, kaj kdo od nas v javnem prostoru potrebuje in pričakuje.

Sledi delavnica, namenjena terenski anketni raziskavi. Naučimo jih vnašati podatke na tiskano in digitalno karto. Otroci se uvodoma seznajajo s pomenom raziskovanja javnega mnenja, izvedo, kaj je javno mnenje (mnenja posameznikov, ki se oblikujejo v skupine mnenj; ni enega javnega mnenja, jih je več) in kako se raziskuje (ankete, intervjuji, na internetu in po telefonu). Dobijo navodila za delo na terenu in vprašalnike. Po parih odidejo na teren in izvedejo pogovore z odraslimi uporabniki javnega prostora. V drugem delu se analizira ugotovitve raziskovanja in oblikuje povzetke, razpravlja o različnih in skupnih rabah, znanem in neznanem, posebnostih in zanimivostih, problemih, pomanjkljivostih.

Ugotovitve - izhodišča za tehniški dan: Vživiljanje v potrebe, navade in pričakovanja drugih skupin uporabnikov je zahtevno, mnenja odraslih, posebej staršev, se zdijo učencem hitro bolj pomembna kot njihova. Smiselno se je osredotočiti na potrebe učencev in posebej starejših šolarjev, ker so zelo pogosto zapostavljeni pri načrtovanju in urejanju javnega odprtega prostora ter resnično potrebni spodbude in znanja, s katerima bodo v prihodnje lahko samozavestno in aktivno pristopili k urejanju razmer v prostoru.

Idejne zasnove hišic na drevesu
Predstavitve pobude pred publiko
Premišljevanje o projektu

3. sklop delavnic: Nov javni prostor

Urban Jeriha in Maja Simoneti,
arhitekt in krajinska arhitektka urbanistka

Maja Simoneti in Tadej Žaucer,
krajinska arhitektka urbanistka in arhitekt urbanist

Razpravljamo o ugotovitvah analize ter namenu javnega prostora soseske in ga primerjamo z drugimi deli mesta. Sprašujemo se, kako javni prostor prispeva h kakovosti bivanja v soseski, govorimo o programih in ureditvah, zanima nas, kaj vse se lahko dogaja v javnem prostoru in kje. Predstavi se viharjenje možganov in ugotavlja, kaj vse vpliva na odločanje o urejanju javnega odprtega prostora soseske, kako se predloge predstavlja, zagovarja in pridobi podporo zanje. Na osnovi seznama predlogov, ki so jih učenci zbrali na delavnicah, se razpravlja o idejah za spremembe, o tem, zakaj so potrebne in katere se zdijo učencem posebej zanimive. Razprava je usmerjena v izbor najzanimivejšega predloga ali pobude za novo ureditev v obravnavanem prostoru.

Sledi kratka predstavitev arhitektovega dela in tehnik, s katerimi se predstavljajo nove ideje: variantne rešitve, natečaji, referenčni primeri. V nadaljevanju učenci prejmejo delovne liste in vsak predstavi svojo predlog rešitve za novo ureditev v risbi in besedi. Vse rešitve se razobesi in predstavi ter o njih glasuje.

Na koncu se učenci seznanijo še s tem, kako poteka podajanje pobud v praksi, kako prebivalci sporočijo občini, kaj je narobe in kaj predlagajo. Vidiijo, kako deluje sistem podajanja pobud preko interneta ter katere pobude so bile podane za njihovo območje in tudi, kako so bile rešene. Tudi svojo pobudo pripravijo tako, da je primerna za posredovanje odgovornim na občini.

Ugotovitve uporabne za tehniški dan:

- Nastopi delajo učencem težave – izzovejo lahko veliko smeha pri nastopajočih in zbadanje poslušalcev.
- Glasovanje ni objektivno – razkrije prijateljska zaveznitva.
- Dobro se obnese forma: 10 minut predavanja + 20 minut dela (po manjših skupinah ali individualno) + 10 minut predstavitev oz. skupna razprava.
- Učenci zelo uspešno izpolnjujejo obrazce, s praznim delovnim listom pa imajo težave.

Cilji tehničnega dneva

- Spoznati pojem prostorskega načrtovanja
- S terenskim ogledom zbrati podatke
- Analizirati probleme v prostoru in oblikovati predloge
- Prepričljivo predstaviti predloge
- Vaditi javno predstavitev predlogov
- Pričakovani rezultati
- Kartirani prostori, ki jih imajo učenci radi, skupaj z njihovim kritičnim mnenjem
- Navedene pobude za spremembe in izbrane najbolj pomembne
- Karta pobud
- Idejne zasnove pobud

Zbor učencev pred začetkom tehniškega dne

Tehniški dan

**75 učencev, 4 razredi, 4 učitelji,
mentorica Kreativne skupine,
9 mentorjev, 5 šolskih ur**

Tehniški dan je bil organiziran na osnovi predhodnih izkušenj z mešanimi skupinami učencev po principu kombiniranih metod dela. V petih šolskih urah je 75 učencev iz 7., 8. in obeh 9. razredov Osnovne šole Nove Fužine izvedelo nekaj o prostorskem načrtovanju ter se preizkusilo v zbiranju podatkov, analizi problemov, oblikovanju pobud in njihovem predstavljanju. Razdeljeni so bili v štiri skupine po približno 19 učencev. Vsi so opravili enak program dela, obdelovali pa so različna območja Fužin. Poleg učiteljev sta bila v vsakem razredu še dva mentorja iz IPoP oz. MAO.

Tema proučevanja je bil javni prostor Fužin. Vsaka skupina je s svojim mentor-skim parom in z učenci izvedenci v treh delovnih korakih obravnavala svoj del Fužin. Učenci so v taki sestavi, podobno kot že njihovi prijatelji na delavnicah, naloge reševali individualno, v manjših in večjih skupinah, čisto malo poslušali mentorje in predvsem pisali, risali, se pogovarjali in nastopali pred skupino.

Zanimiva, vsekakor zelo dobrodošla novost so bili na fužinskem tehničnem dnevu učenci kreativci. Ker so se predhodno že preizkusili v vajah iz prostorskega načrtovanja, so lahko tako svojim prijateljem in sošolcem v delovnih skupinah svetovali ter jih usmerjali pri delu. Izkazalo se je, da se z učenci mentorji poveča zanimivost dela v skupini starejših osnovnošolcev in motivira za delo še druge učence udeležence, ki nalog še ne poznajo.

Spoznanja z delavnic so se izkazala za koristna pri snovanju programa tehniškega dne. Učence smo usmerili v proučevanje javnega prostora skozi njihovo, skoraj še otroško perspektivo in jim zamejili prostor obravnave. Razdelitev šolskega okoliša na štiri manjše prostorske enote je omogočila, da so skupine v štirih urah lažje izvedle načrtovane naloge. Naloge so vključevale terensko delo, kartiranje problemov, grafično predstavitev novih rešitev ter nastopanje pred skupino. Kot pomoč pri delu so učenci prejeli vnaprej pripravljene delovne liste.

Zanimivo je, da je zaradi slabe vremenske napovedi takoj na začetku programa odpadel ogled terena s sprehodom, kar pa ni pokvarilo delovne vneme. S pomočjo učencev mentorjev, ki so teren že dobro poznali, smo izvedli sprehode v mislih. Živahna razprava je pokazala, da se lahko o stanju v prostoru učinkovito pogovarjamo tudi na osnovi priklica podob in razmer iz spomina.

Technical Day: Exploring public space of Fužine, November 6th 2014

Potek tehniškega dneva v učilnici

The entire population of the last three classes of Fužine Primary School (74 students) works together with an external mentoring team (architects, landscape architects, sociologists, geographers, urban planners) and a group of student assistants, who previously attended the workshop programme.

1 Introduction

Presentation of programme providers
Goals and schedule
Presentation of the workshop findings
Project group creation

2 Group work

The amplification and verification of findings and proposals prepared during workshops – e.g. how does one use public space, who are public space users, how do various groups differ (needs, practices, wishes) and how do we balance the needs in public space, how does one find a way around Fužine, how are individual parts of public space called; what about the cognitive map and the possibilities to improve conditions of use and possible new, additional uses: playgrounds, sitting around, gardening, cooking, outdoor work.

3 Closure

Public presentations
Moderated discussions and joint conclusions

Tehniški dan: skupina Rumena voda

Mentorja Tatjana Marn in Peter Prinčič

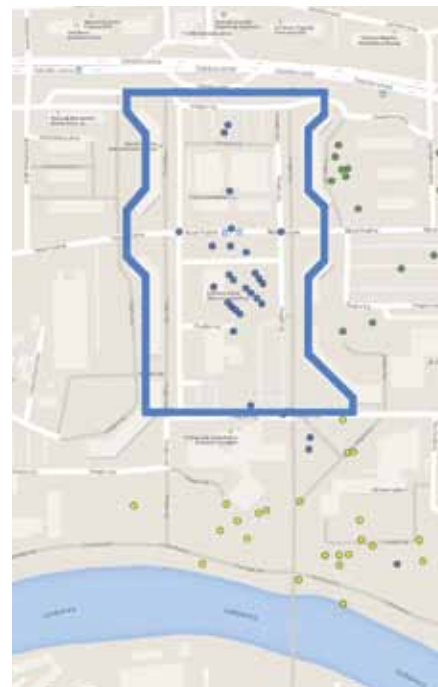
Za ureditev območja Fužinskega gradu s parkom, nogometnih igrišč in balinišča ob Osnovni šoli Nove Fužine ter Srednji šoli za gostinstvo in turizem učencem ni primanjkovalo dobrih idej. Njihovo priljubljeno območje igrišč in sosednjega hribčka bi izboljšali z nadgradnjo opreme obstoječih igrišč z lučmi in zaščitnimi mrežami, s postavitvijo pitnika ter klopc, na katerih bi lahko posedali. Nekaj dobrih nasvetov smo dobili tudi za grajski park, kjer bi postavili bar, gugalnice, hiško na drevesu, ribnik, fontano ali pa ga vsaj primerno osvetlili. Od nas so se poslovili z nasvetom: »Pa upoštevajte nas!«

Pogovor o željah in potrebah v Fužinah

Tehniški dan: skupina Modri Mercator

Mentorja Tadej Žaucer in Petra Očkerl

Skupina se je ukvarjala s centralnim prostorom soseske, Preglovim trgom, kjer so skoncentrirane centralne dejavnosti za celotne Fužine, knjižnica, zdravstveni dom in večji trgovski center. Poleg prostorov neposredno ob blokih, predvsem vhodih in smetnjakih, se je kot najbolj zanimiv izkazal prav osrednji prostor območja, to je trg z avtobusno postajo in travnik ob knjižnici. Učence je zanimala povezava med prostorom na obeh straneh osrednje ulice Nove Fužine, predlagali so različne rešitve za prehod za pešce in ureditev trga. Za travnik pri knjižnici, ki je glede na lego slabo izkoriščen, so predlagali in obdelali ideje za najstnikom namenjen prostor, kakršnega v soseski pogrešajo.

Vnašanje pobud na karto

Tehniški dan: skupina Zeleno parkirišče

Mentorja Meta Petrič in Urban Jeriha

Obravnavali smo območje med Zaloško cesto in OŠ Nove Fužine, kjer so trije večji bloki z dvorišči, parkirne hiše, odprto parkirišče in dom starejših občanov.

Opozorili so na veliko motoristov na dvoriščih, motijo jih uporabniki drog in predvsem dekleta se ponoči bojijo hoditi po neosvetljenih poteh. Javni prostor želijo uporabljati v večji meri, zato so v pobudah izpostavili varnejše prehode za pešce preko glavne ceste, osvetlitev pločnikov mimo garaž in ureditev javnega prostora v stanovanjskih dvoriščih s fizično prenovo in dodano urbano opremo, kot so klopi, mize, koši, pitniki, igrala, nogometni goli in košarkarski koši.

Demokratično izbiranje najpomembnejših pobud

Tehniški dan: skupina Rdeča Chengdujska

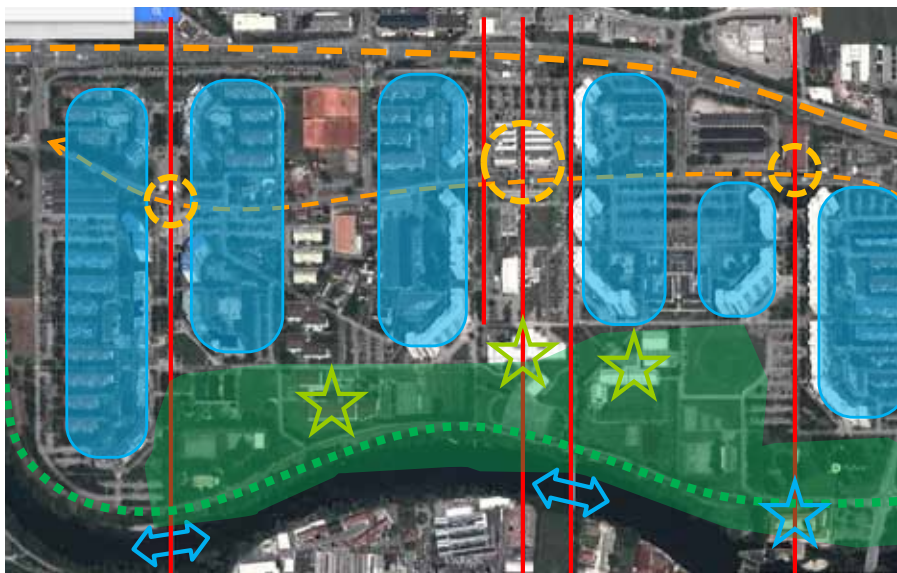
Mentorja Natalija Lapajne in Marko Peterlin

Območje, s katerim se je ukvarjala skupina, je obsegalo skrajni vzhodni del soseske, Rusjanov trg ter celotno območje do Chengdujske ceste. Največ pozornosti je bilo namenjeno prostoru »med trojko in štirko«, ki je za učence tretje triade med najpomembnejšimi v soseski, travniku ob Chengdujski cesti ter območju hriba in športnih igrišč, ki se je dotikalo sosednjega območja. Med predlogi za izboljšave javnega prostora so številčno izstopali predlogi za nove klopi, ki so si jih učenci želeli skoraj povsod, še posebej pa »med trojko in štirko«, zelo velike podpore pa sta bila deležna tudi predloga za namestitvev naprav za vadbo na prostem »street workout« na travniku ob Chengdujski cesti ter za mreže za goli ob nogometnem igrišču.

Predstavitev projektnih rešitev

Izsek iz uvodnega predavanja Tadeja Žaucerja na tehniškem dnevu
Fotografija učencev in mentorice po tehniškem dnevu

Beseda mentorice

Na osnovni šoli Nove Fužine učitelji in učenci sledimo viziji, s katero želimo vzpostaviti pozitivno in ustvarjalno okolje slehernemu posamezniku. Verjamemo, da tako okolje omogoča učenje odgovornosti in strpnosti, hkrati pa posameznika motivira za vseživljenjsko pridobivanje znanja. Primer dobre prakse je sodelovanje v mednarodnih projektih programa Comenius, šolska partnerstva, v katerih sodelujemo že od leta 2006. Zadnji projekt, ki se je vsebinsko dotikal generacije Y in novih pedagoških pristopov, nas je tesno povezal z lokalno skupnostjo. V sodelovanju z MAO je nastala mednarodna razstava fotografij z naslovom »Vrednote skozi oko generacije Y«. Učenci iz sedmih držav so ustvarjali fotografsko inštalacijo na temo vrednot, ki je svoj vrhunec doživela na slavnostni otvoritvi februarja 2014 v Muzeju arhitekture in oblikovanja. Po zaključku projekta smo želeli nadaljevati z ustvarjalnim navdihom in kreativno skupino učencev.

Na pobudo IPoP in MAO smo se povezali v nov projekt, v katerem so učenci kreativne skupine skupaj z arhitekti in sodelavci iz obeh inštitucij oblikovali pobude za spremembo oblikovanja prostora. Po osmih delavnicah, terenskem delu, zanimivih pogovorih in skrbnem načrtovanju smo skupaj z učenci izpeljali tudi tehniški dan za predmetno stopnjo. Verjamem, da tovrstno delo krepi in razvija otrokovo kreativnost ter spodbuja k sodelovanju in razmišljanju. V bodoče si na OŠ Nove Fužine vsekakor želimo podobnega sodelovanja.

Irena Babnik, mentorica kreativne skupine

Člani kreativne skupine in asistenti na tehniškem dnevu
Workshop participants and student assistants

Elena Atanaskoska, Evgenija Atanaskoska, Rajna Borković, Lana Donoša, Slavko Gojković, Tina Lazić, Jan Nikolić, Žiga Nikolić, Liana Piltz in Ivana Topić

Mentorji Mentors

Mentorji IPoP v programu »Raziskujemo javni prostor Fužin«, na delavnicah in tehniškem dnevu za OŠ Nove Fužine

Mentors in the program »Exploring the public spaces of Fužine« facilitating the series of workshops and the Technical Day at the Nove Fužine Primary School.

Marko Peterlin, arhitekt urbanist architect and urban planner

Tadej Žaucer, arhitekt urbanist architect and urban planner

Tatjana Marn, geografinja geographer

Petra Očkerl, sociologinja sociologist

Urban Jeriha, arhitekt architect

Maja Simoneti, krajinska arhitektka urbanistka
landscape architect and urban planner

Mentorja prostovoljca pri izvedbi tehniškega dneva na Fužinah
Volunteer mentors at the Technical Day in Fužine

Meta Petrič, krajinska arhitektka landscape architect

Peter Prinčič, arhitekt architect

Spremljevalka delavnic in mentorica na tehniškem dnevu iz MAO

A companion at workshops and a mentor at the Technical Day from MAO

Natalija Lapajne, višja kustodinja curator

Inštitut za politike prostora – IPoP je nevladna, svetovalna in raziskovalna organizacija na področju trajnostnega urejanja prostora. Osredotoča se na participativne procese, urbano prenovu, trajnostno mobilnost in nove prostorske prakse.

IPoP povezuje nevladne organizacije in lokalne pobude na področju urejanja prostora ter jim nudi strokovno podporo in informacije. Za javne in zasebne organizacije izvaja raziskave, izdeluje študije, svetuje pri razvoju projektov in vzpostavitvi partnerstev, pomaga pa tudi pri vodenju participativnih procesov. Obenem IPoP sodeluje pri oblikovanju politik z vplivom na prostor in si prizadeva za boljšo zakonodajo na tem področju. Med ključnimi dejavnostmi je tudi obveščanje o trajnostnem urejanju prostora in komentiranje aktualnih vprašanj v zvezi s tem. IPoP deluje v javnem interesu na področju okolja.

Program »Raziskujemo javni prostor Fužin« je IPoP zasnoval na osnovi svoje prakse izobraževanja za sodelovanje v urejanju prostora, ki ga izvaja s šolami in drugimi partnerji. Širjenje znanja in zavedanja o pomenu trajnostnega urejanja prostora sta med osnovnimi dejavnostmi IPoP. Z izvedbo programa na osnovni šoli Nove Fužine jeseni leta 2014 je IPoP dopolnil svoje izkušnje s prostorskim opismenjevanjem slovenskih šolarjev in v svojo izobraževalno ponudbo dodal tudi izvedbo enodnevnega tehniškega dne za celo šolo oziroma za posamezno triado.

Zasnova in izvedba programa na osnovni šoli Nove Fužine sta bili kot običajno prilagojeni izbranemu okolju in sodelujočim učencem. A ta izjemen izobraževalni program, serija delavnic in tehniški dan, je bilo možno načrtovati in kakovostno izvesti izključno zaradi posebne podpore Muzeja za arhitekturo in oblikovanje in kreativne skupine učencev, ki deluje na šoli. Treba je priznati, da je bilo na Fužinah prav vse: razpoložljiv čas, načini in intenzivnost sodelovanja, število vključenih učencev, mentorjev in dejavnosti naklonjeno dobremu sodelovanju. Zato IPoP, šola in MAO že snujejo nove skupne aktivnosti v javnem prostoru Fužin.

Publikacije IPoP, s katerimi podpiramo izobraževanje za sodelovanje v urejanju prostora, so tudi prosto dostopne na spletu, poiščete pa jih lahko na povezavi <http://ipop.si/knjiznica>.

Institute for Spatial Policies – IPoP is a non-governmental, consulting and research organisation in the field of sustainable spatial and urban development focusing on participatory processes, urban regeneration, sustainable mobility, and new spatial practices.

IPoP connects NGOs and local initiatives and offers them professional support and information. The institute offers a range of services to public and private organisations – conducts research, carries out studies, advises on project development, helps form partnerships and leads participatory processes. IPoP is also engaged in policy making and strives for better legislation with an impact on spatial development. One of the institute's main activities is disseminating information about sustainable spatial and urban development and reacting to topical issues. IPoP is registered as an NGO acting in the public interest in the environmental field.

The program »Exploring the public spaces of Fužine« is based on the experience in training for participation in spatial planning that IPoP has gained working with school children and adults. Spreading knowledge and raising awareness about the importance of sustainable spatial development are two of IPoP's main aims. With this program in Nove Fužine primary school the institute expanded its offer of educational activities and enriched it with new content for pupils aged 12-14.

The design and the implementation of the programme were as usually adapted to the selected area and the local school population. The outstanding training program, including a series of workshops and the Technical Day, was made possible by active support of Museum of Architecture and Design (MAO). Their team offered help with planning and delivery of the program. The program would also not be possible without the enthusiasm of the creative pupils who took part in the series of workshops. All conditions for good cooperation were fulfilled – enough time, cooperating children and mentors, and the perfect working rhythm. Therefore, IPoP, the school, and MAO are already planning new joint activities in the public spaces of Fužine.

IPoP's publications on training for participation in spatial planning can be found on our website ipop.si/en/library/.

Založil

Muzej za arhitekturo in oblikovanje, MAO
Matevž Čelik, direktor

Uredila

Maja Simoneti (urednica)
in Urban Jeriha (sourednik), IPOP

Zasnova programa

Inštitut za politike prostora, Ljubljana

Koordinacija izvedbe programa

Natalija Lapajne, MAO
Irena Babnik, OŠ Nove Fužine
Maja Simoneti, IPoP

Lektura

Petra Očkerl in Urša Jagar

Priprava grafičnega materiala:

Urban Jeriha in Tadej Žaucer

Fotografije

Tomislav Vidović in Urban Jeriha

Tisk in vezava

NTD, d.o.o., Ljubljana

Naklada

300 izvodov

Brošura je izšla v sklopu programa
izobraževalnih delavnic in tehniškega dneva
za tretjo triado, izvedenih med septembrom
in novembrom 2014 v osnovni šoli Nove
Fužine v Ljubljani. Program je del projekta
»Europe City«, ki ga podpira Program Kultura
Evropske unije.

© 2015 Muzej za arhitekturo in oblikovanje

© za besedila: avtorji

© za fotografije, risbe in drugo grafično
gradivo: avtorji in lastniki

Muzej za arhitekturo in oblikovanje
Pot na Fužine 2, 1000 Ljubljana, Slovenija
www.mao.si

Program MAO podpira Ministrstvo za kulturo
Republike Slovenije. Vse pravice pridržane.

MUZEJ ZA ARHITEKTURO
IN OBLIKOVANJE
MUSEUM OF
ARCHITECTURE AND DESIGN

ipop

Tržaška 2
1000 Ljubljana
Slovenia, Europe

MUZEJ ZA ARHITEKTURO
IN OBLIKOVANJE
MUSEUM OF
ARCHITECTURE AND DESIGN

Pot na Fužine 2
1000 Ljubljana
Slovenia, Europe

www.mao.si
www.ipop.si